

विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०२५ को उपलक्ष्यमा नेपाल धितोपत्र बोर्डको आम लगानीकर्ताहरूलाई सन्देश

विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०२५ को मुख्य विषयबस्तुहरू (Themes) देहाय बमोजिम रहेका छन्:

१. प्रविधि तथा डिजिटल फाइनेन्स (Technology and Digital Finance)
२. कृत्रिम बुद्धिमत्ता (Artificial Intelligence)
३. ठगी रोकथाम (Fraud and Scam Prevention)
४. लगानीका आधारभूत पक्षहरू (Basics of Investing)

प्रविधि तथा डिजिटल फाइनेन्स (Technology and Digital Finance):

विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०२५ अनुसार प्रविधि तथा डिजिटल फाइनेन्स अन्तर्गत एक विवेकशिल लगानीकर्ता (Smart Investor) ले देहाय बमोजिम गर्दछ ।

- आजको छिटो-छरितो लगानी वातावरणमा पनि लगानीसम्बन्धी निर्णय गर्दा पर्याप्त जानकारी लिने समय निकाल्ने ।
- आफ्नो वित्तीय व्यवस्थापनका लागि डिजिटल उपकरणहरू कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने कुरा बुझ्ने, साथै यी उपकरणहरूले घाटा वा ठगी रोक्दैनन् भन्ने तथ्यलाई पनि स्वीकार गर्ने ।
- प्रत्येक लगानी अवसरबारे स्वतन्त्र रूपमा गहिरो र विस्तृत अनुसन्धान गर्न निरन्तरता दिने ।
- अनलाइनमा उपलब्ध जानकारीका वैध र अवैध वा ठगीपूर्ण स्रोतहरूबीच फरक छुट्याउन सक्ने क्षमताको विकास गर्ने ।
- वित्तीय प्रभावकहरू (Finfluencer) का स्वार्थ-संघर्ष हुन सक्ने र केही विशेष लगानी अवसर प्रवर्द्धन गर्न उनीहरूलाई सम्बन्धित पक्षबाट भुक्तानी भएको हुन सक्ने कुरा बुझ्ने ।
- नयाँ व्यक्तिगत लगानी प्रविधि तथा उपकरणहरूले एल्गोरिदम (Algorithm) प्रयोग गरी सिफारिस/सुझावहरू दिने हुँदा ती सिफारिसहरूले आफ्नो व्यक्तिगत वित्तीय अवस्था, लक्ष्य तथा जोखिम सहनशीलतालाई पूर्ण रूपमा समेट्न नसक्न सक्छन् भन्ने कुरा बुझ्ने, साथै यस्ता प्रविधि र उपकरणहरूले आफ्नो लगानी निर्णयहरूमा कसरी प्रभाव पार्न सक्छन् भन्ने विषयमा सतर्क रहने ।
- नवीनतम डिजिटल ब्रोकरेज प्लेटफर्महरूले प्रदान गर्ने अवसरहरूलाई पहिचान गर्ने, साथै तिनसँग सम्बन्धित सम्भावित जोखिमहरूबारे सचेत रहने ।

- कपी ट्रेडिङ (Copy Trading), गेमिफिकेसन (Gamification) वा फ्र्याक्सनल ट्रेडिङ (Fractional Trading) जस्ता डिजिटल इन्गेजमेन्ट अभ्यासहरू (Digital Engagement Practices) (DEPs) सँग सम्बन्धित जोखिमहरूबारे जानकारी रहने र उक्त प्रविधि आफ्ना व्यक्तिगत वित्तीय अवस्था, लक्ष्य तथा जोखिम सहनशीलतासँग कतिको मेल खान्छन् भन्ने कुरामा विचार गर्ने।

डिजिटल ट्रेडिङ प्लेटफर्महरूको सहजताका बाबजुद पनि प्रविधि भनेको सावधानीपूर्वक अनुसन्धान, पोर्टफोलियो विविधीकरण तथा आकस्मिक अवस्थाको तयारीको विकल्प होइन भन्ने कुरा बुझ्नुहोस्। यी सबै कार्यहरू तपाईंको व्यक्तिगत वित्तीय अवस्था, लक्ष्य र जोखिम सहनशीलतालाई ध्यानमा राखेर गर्नुपर्छ। यस्ता प्लेटफर्महरूसँग संलग्न हुँदा गहिरो अनुसन्धान र पारदर्शितामा केन्द्रित हुनु अत्यन्त आवश्यक छ।

कृत्रिम बुद्धिमत्ता (Artificial Intelligence):

विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०२५ अनुसार कृत्रिम बुद्धिमत्ता अन्तर्गत एक विवेकशिल लगानीकर्ता (Smart Investor) ले देहाय बमोजिम गर्दछ ।

- एआई (कृत्रिम बुद्धिमत्ता) जस्तै "रोबो—एडभाइजरी (Robo Advisory), एल्गोरिथ्मिक ट्रेडिङ (Algorithmic Trading) तथा बजार विश्लेषण" ले वित्तीय सेवाहरूलाई सुदृढ बनाउन सक्छ भन्ने कुरा बुझ्ने, तर यससँग सम्बन्धित जोखिमहरू, जस्तै मोडेल पूर्वाग्रह (Model Bias), डाटाको दुरुपयोग तथा हेरफेर (Data Misuse & Manipulation) को सम्भावनाप्रति सचेत रहने ।
- एआई-सञ्चालित उपकरणहरू आफूले प्रयोग गरेको डाटा र सोमा गरिएका अनुमानहरू जत्तिकै भरपर्दा मात्र हुन्छन् भन्ने कुरा बुझ्ने, र यस्ता उपकरणहरूलाई आफ्नै सावधानीपूर्वक अनुसन्धान तथा व्यक्तिगत वित्तीय अवस्था, लक्ष्य र जोखिम सहनशीलताबारेको बुझाइसँगै लगानी निर्णय गर्दा प्रयोग गरिने सहायक उपकरणका रूपमा मात्र लिने ।
- लगानी प्लेटफर्म र उत्पादनहरूमा एआईको भूमिकाबारे निरन्तर जानकारी राख्ने र यसले सिफारिस वा निर्णयहरूमा कसरी प्रभाव पार्न सक्छ भन्ने कुरामा विचार गर्ने ।
- विशेष गरी ग्राहक—मुखी अनुप्रयोगहरूमा एआई उपकरणहरूले दिने सूचना सतहमा सही देखिने तर भ्रमपूर्ण नतिजा ("हल्युसिनेसन") उत्पन्न गर्न सक्छ भन्ने कुरा पहिचान गर्ने ।
- डाटा गोपनीयता र निष्पक्षताका उच्च मापदण्डहरू पालना गर्ने संस्थाहरूलाई प्राथमिकता दिने ।

- एआईको प्रयोगसम्बन्धी प्रदान गरिएका कुनै पनि खुलासाहरू (disclosures) ध्यानपूर्वक पढ्ने र विचार गर्ने।
- वास्तविक लगानी सहजता (True Investor Resilience) केवल उन्नत उपकरणहरूको प्रयोगबाट मात्र होइन, एआई प्रणालीहरूले उत्पादन गर्ने डाटा र नतिजाहरूलाई स्वतन्त्र र आलोचनात्मक रूपमा मूल्याङ्कन गर्न सक्ने क्षमताबाट आउँछ भन्ने कुरा बुझ्ने।
- स्वचालन (Automation) बाट आउने सहजताको पासोमा नपर्ने; बरु प्रविधि, समालोचनात्मक सचेतना र आधारभूत लगानी सिद्धान्तहरूको सन्तुलित संयोजनमार्फत लगानीको निर्णय गर्ने।

ठगी रोकथाम (Fraud and Scam Prevention):

विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०२५ अनुसार ठगी रोकथाम अन्तर्गत एक विवेकशिल लगानीकर्ता (Smart Investor) ले देहाय बमोजिम गर्दछ।

- लगानीसम्बन्धी व्यवसायिक व्यक्ति विधिवतरूपमा दर्ता भएको छ कि छैन भन्ने कुरा यकिन गर्ने।
- लगानी गर्नु अघि लगानी अवसरबारे अनुसन्धान गर्ने र भरपर्दा तथा विश्वसनीय सूचनाका स्रोतहरू मात्र प्रयोग गर्ने।
- “छिट्टै धनी बन्ने” वा “नोक्सान नहुने” भन्ने योजनाहरूबाट टाढा रहने।
- थोरै वा कुनै जोखिम बिना “निश्चित” उच्च प्रतिफलको वाचा गरिनु खतराको संकेत (Red Flag) हो भन्ने कुरा बुझ्ने।
- हतारमा लगानी निर्णय गर्न दबाब दिने जो-कोहीप्रति विश्वास नगर्ने।
- विदेशमा पैसा बायर ट्रान्सफर गर्न गरिने अनुरोधहरू शंकास्पद मान्ने र ठगीको सम्भावित संकेतकारूपमा लिने।
- अप्रत्याशित फोनकल वा नचाहिँदो सम्पर्क (Unsolicited Communication) का क्रममा व्यक्तिगत विवरण कहिल्यै नखुलाउने।
- वित्तीय डाटा समावेश भएका खाताहरूका लागि बलिया पासवर्डहरू प्रयोग गर्ने र दुई—तह प्रमाणीकरण (Two Factor Verification) जस्ता सुरक्षित डाटा सुरक्षा अभ्यास अपनाउने।
- सामाजिक सञ्जालमार्फत प्राप्त हुने अस्वभाविक लगानी प्रस्तावहरूप्रति सधैं सजग रहने।

- अनलाइनमा उपलब्ध भएका कुनै पनि लगानीसम्बन्धी जानकारीको स्रोत सत्यापन (Source Verification) गर्ने ।

ठगहरू "क्रिप्टो सम्पत्ति (Crypto Assets)" लगायत अन्य लगानीको माध्यम समेतको सक्रिय रूपमा दुरुपयोग गरी पैसा ठग्ने गर्छन् भन्ने कुरा पहिचान गर्नुहोस् । उदाहरणका लागि, अन्तर्राष्ट्रिय आपराधिक समूहहरूले "पिग बुचरिङ" (Pig Butchering) वा सम्बन्धमा-आधारित (Relationship Based) लगानी ठगीजस्ता स्क्याममार्फत अनभिज्ञ लगानीकर्ताहरूलाई फसाउन सक्छन् ।

लगानी निर्णयका लागि विश्वसनीय र प्रमाणित स्रोतहरूमा भर पर्नुहोस् र सामाजिक सञ्जालमा आउने नचाहिँदा प्रस्तावहरूलाई बेवास्ता गर्नुहोस् ।

लगानीका आधारभूत पक्षहरू (Basics of Investing):

विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०२५ अनुसार लगानीका आधारभूत पक्षहरू अन्तर्गत एक विवेकशिल लगानीकर्ता (Smart Investor) ले देहाय बमोजिम गर्दछ ।

- लगानी ठगीका प्रारम्भिक चेतावनी संकेतहरू पहिचान गर्ने र आफूले पैसा केमा लगानी गर्न लागिरहेको छु भन्ने कुरा राम्ररी बुझ्ने ("हाम्फाल्नु अघि हेरौं") (Look Before You Leap) ।
- धैर्यसहितको दीर्घकालीन, नियमित तथा विविधीकृत (Diversified) लगानीको फाइदा बुझ्ने ।
- आफ्ना भविष्यका आवश्यकता र लक्ष्यअनुसारको योजना बनाई लगानी गर्ने ।
- चक्रवृद्धि ब्याज (Compounding Interest) को शक्तिलाई चिन्ने ।
- लगानी छनोट गर्दा शुल्क (जस्तै ब्रोकर कमिसन, डिपि शुल्क, आस्वा शुल्क आदि) ले पार्ने प्रभावको मूल्याङ्कन गर्ने ।

बजेटिङ रणनीतिहरू (Budgeting Strategies) मार्फत जीवनमा आउने अप्रत्याशित चुनौतीहरूको सामना गर्न तयारी गर्नुहोस्, जोखिम व्यवस्थापन गर्नुहोस्, मुद्रास्फीतिको असर घटाउनुहोस् र उच्च ब्याजदर भएको ऋणबाट टाढा रहनुहोस् ।